

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾
z dnia 2008 r.

**w sprawie zakresu i warunków przyznawania świadczeń przysługujących nauczycielom
polskim skierowanym lub delegowanym do pracy za granicą**

Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie określa zakres i warunki przyznawania świadczeń nauczycielom polskim skierowanym lub delegowanym do pracy za granicą w celu:

- 1) wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą;
- 2) kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą,

zwanych dalej „nauczycielami”.

2. Przepisów rozporządzenia nie stosuje się do nauczycieli skierowanych do pracy w szkołach działających na podstawie Konwencji o Statucie Szkół Europejskich, sporządzonej w Luksemburgu dnia 21 czerwca 1994 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 3, poz. 10 i 11).

§ 2. Nauczycielom przysługuje:

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 216, poz. 1591).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658 oraz z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818 i Nr 181, poz. 1292.

- 1) ryczałt w wysokości określonej w § 4 ust. 1 na pokrycie części kosztów utrzymania i zakwaterowania, a w przypadku nauczycieli, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, także na pokrycie kosztów składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz na dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy, jeżeli nauczyciel został skierowany do państwa niebędącego państwem członkowskim Unii Europejskiej lub Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w tym Konfederacji Szwajcarskiej;
- 2) jednorazowy zasiłek adaptacyjny w wysokości określonej w § 5 ust.1;
- 3) zwrot:
 - a) kosztów ubezpieczenia od nagłych zachorowań, następstw nieszczęśliwych wypadków i chorób tropikalnych oraz kosztów szczepień i badań lekarskich wymaganych w państwie, do którego został skierowany,
 - b) kosztów podróży lub zorganizowanie przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca zatrudnienia za granicą i z powrotem, jeden raz w ciągu roku szkolnego, a ponadto w szczególnych przypadkach, uzasadnionych względami służbowymi, rodzinnymi lub zdrowotnymi,
 - c) kosztów przewozu do 100 kg dodatkowego bagażu ponad bagaż, którego przewóz wliczony jest w cenę biletu, z Polski do miejsca zatrudnienia za granicą i z powrotem,
 - d) opłat wizowych lub innych opłat administracyjnych związanych z podjęciem pracy za granicą i zakwaterowaniem;
- 4) dieta dojazdowa w wysokości stanowiącej równowartość diety określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju.

§ 3. Nauczycielom, o których mowa w § 1 ust.1 pkt 1, przysługuje wyposażenie w niezbędne podręczniki, środki dydaktyczne i literaturę metodyczną oraz inne pomoce niezbędne w miejscu zatrudnienia za granicą lub zwrot kosztów pomocy zakupionych przez nauczyciela.

§ 4. 1. Wysokość ryczałtu, o którym mowa w § 2 pkt 1, wynosi do 250 % dodatku zagranicznego bazowego dla danego państwa obliczonego zgodnie z przepisami w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej. Wysokość ryczałtu oblicza się na rok szkolny, przyjmując za podstawę kursy walut obcych, ogłaszane przez Narodowy Bank Polski na podstawie art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz.U. z 2005 r. Nr 1 poz. 2, z późn. zm.³⁾), według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

2. Ryczałt wypłacany jest nauczycielom miesięcznie z góry do dziesiątego dnia każdego miesiąca.

3. Ryczałt wypłaca się:

- 1) nauczycielom, o których jest mowa w § 1 ust. 1 pkt 1, w złotych;
- 2) nauczycielom, o których jest mowa w § 1 ust. 1 pkt 2, w walucie obcej, w której otrzymują dodatek walutowy.

§ 5. 1. Wysokość jednorazowego zasiłku adaptacyjnego, o którym mowa w § 2 pkt 2, odpowiada wysokości jednego miesięcznego ryczałtu, o którym mowa w § 4 ust. 1.

2. Jednorazowy zasiłek adaptacyjny wypłaca się łącznie z pierwszym ryczałtem przysługującym nauczycielom od dnia rozpoczęcia pracy za granicą w terminie, o którym mowa w § 4 ust. 2.

§ 6. Świadczenia, o których mowa w § 2 i 3, przyznaje nauczycielom minister właściwy do spraw oświaty i wychowania lub jednostka organizacyjna, która została upoważniona przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do kierowania lub delegowania nauczycieli do pracy za granicą w celach, o których mowa w § 1 ust. 1.

§ 7. Nauczyciele skierowani bądź delegowani do pracy za granicą w celach, o których mowa w § 1 ust.1, przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, zachowują prawo do przyznanych świadczeń do końca okresu, na który zostały przyznane.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119 i Nr 218, poz.1592 oraz z 2007 r. Nr 61, poz. 410.

§ 8. Traci moc rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w sprawie zasad organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, wspomagania nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii oraz zakresu świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym w tym celu do pracy za granicą (Dz. U. Nr 44, poz. 409).

§ 9. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Edukacji Narodowej

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 22 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Zgodnie z upoważnieniem minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określa w drodze rozporządzenia zakres i warunki przyznawania świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym lub delegowanym do pracy za granicą w celu:

- 1) wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą,
- 2) kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą.

Rozporządzenie zastąpi część przepisów zawartych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w sprawie zasad organizowania kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą, wspomagania nauczania historii, geografii i języka polskiego wśród Polonii oraz zakresu świadczeń przysługujących nauczycielom polskim skierowanym w tym celu do pracy za granicą (Dz. U. Nr 44, poz. 409).

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. w § 17 ust. 2 oraz w § 23 określono zakres świadczeń przysługujących dyrektorom i nauczycielom skierowanym i delegowanym do pracy za granicą. W zakresie dotyczącym świadczeń przysługujących dyrektorom i nauczycielom delegowanym do pracy za granicą rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. odsyła do świadczeń określonych w przepisach dla obywateli polskich skierowanych do pracy w polskich placówkach dyplomatycznych i urzędach konsularnych. Należy zauważyć, że zakres świadczeń przysługujących nauczycielom delegowanym i kierowanym do pracy za granicą - na podstawie odpowiednio przepisów dla obywateli polskich skierowanych do pracy w polskich placówkach dyplomatycznych i urzędach konsularnych oraz na podstawie § 23 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 27 marca 2002 r. – był dotychczas regulowany w sposób różnicujący sytuację nauczycieli wyjeżdżających do pracy za granicą w celu kształcenia dzieci obywateli polskich czasowo przebywających za granicą w stosunku do nauczycieli wyjeżdżających w celu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą.

W projekcie rozporządza, określając wysokość ryczałtu na pokrycie części kosztów utrzymania i zakwaterowania dla nauczycieli kierowanych i delegowanych do pracy za granicą, proponuje się formułę, która pozwoli na dokonanie ujednoczenia sposobu określenia tego świadczenia, a także zakresu i warunków jego przyznawania dla wszystkich nauczycieli kierowanych lub delegowanych do pracy za granicą.

Poza istotnymi zmianami dotyczącymi sposobu uregulowania wysokości ryczałtu na pokrycie części kosztów utrzymania i zakwaterowania, w zakresie dotyczącym pozostałych świadczeń przepisy projektu rozporządzenia nie odbiegają od regulacji dotychczasowych.

W porównaniu z dotychczasowymi regulacjami nieznacznie ulega zmianie zakres świadczeń przyznawanych nauczycielom skierowanym za granicę w celu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą. Dla tej grupy nauczycieli proponuje się przyznanie dodatkowego świadczenia, tj. jednorazowego zasiłku adaptacyjnego. Ponadto, planuje się dokonywanie zwrotu: kosztów podróży w przypadku, gdy będzie to wynikać z przepisów wizowych kraju skierowania, kosztów administracyjnych związanych z podjęciem pracy i zakwaterowaniem nauczycieli oraz kosztów przewozu nadbagażu. Zakres tych świadczeń określa § 2 projektu rozporządzenia.

Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli z upoważnienia Ministra Edukacji Narodowej kieruje co roku do pracy w zagranicznych szkołach, do których uczęszczają dzieci i młodzież polskiego pochodzenia około 150 nauczycieli. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację tego zadania kształtuje się w następujący sposób:

- w roku 2007 – 6, 027 mln zł, z czego około 4,8 mln zł wydano na ryczałty nauczycieli;
- w roku 2008 - 6 166 000 zł, z czego na ryczałty zaplanowano kwotę 5 063 500 zł.

Na wypłatę zasiłku adaptacyjnego dla grupy 143 nauczycieli przeznaczono kwotę 401 650 zł (przy kursie dolara 2,77 zł).

Należy zaznaczyć, że dokładne oszacowanie wysokości środków finansowych na wypłaty ryczałtów i zasiłku adaptacyjnego w roku 2008 nie jest możliwe z uwagi na zmienny kurs dolara. Dla celów powyższej kalkulacji przyjęto kurs: 1 USD=2,77 PLN; aktualnie - 1 USD = ok. 2,50 PLN.

W przypadku nauczycieli delegowanych^{*)} do pracy za granicą przez Zespół Szkół dla Dzieci Obywateli Polskich Czasowo Przebywających za Granicą (dyrektora szkoły), należy nadmienić, iż od 1 września 2007 r. jest ich dziewięciu (o 2 mniej w stosunku do roku szkolnego 2006/2007). Wysokość środków finansowych przeznaczonych na świadczenia dla nauczycieli delegowanych kształtuje się w następujący sposób:

- w roku 2006 wydatkowano 99,7 tys. zł na wypłaty zasiłków adaptacyjnych (§ 3020 „Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń” w kwocie 39,7 tys.) i dodatków rodzinnych (§ 3110 „Świadczenia społeczne” w kwocie 60 tys.) oraz wydatki zakwalifikowane do § 4300 „Zakup usług pozostałych” dotyczące nauczycieli delegowanych (czynsz za wynajem mieszkań służbowych, transport, zakup energii, zakup usług telefonii stacjonarnej i komórkowej, koszty leczenia);
- w roku 2007 przyznano 425 tys. zł (od września dwóch delegowanych nauczycieli mniej), z czego zasiłek adaptacyjny został wypłacony dla jednego nauczyciela delegowanego (dyrektora szkoły) w kwocie 6151,61 zł , pozostałe wydatki dotyczą innych świadczeń (dodatek rodzinny, czynsz mieszkania delegowanego, zakup energii, zakup usług telefonii stacjonarnej i komórkowej, transport, koszty leczenia);
- w roku 2008 przewiduje się, że wypłaty dla delegowanych nauczycieli do pracy za granicą wyniosą 450 tys. zł, z czego zasiłek adaptacyjny wyniesie około 37 tys. zł (w 6 placówkach nastąpi wymiana nauczycieli delegowanych zgodnie z okresem zajmowania stanowiska dyrektora szkoły). Do celów powyższej kalkulacji przyjęto kurs 1 EUR = 3,9 PLN oraz 1 GBP = 5,9 PLN.

Przyjmując kurs sprzedaży NBP z dnia 31 grudnia 2007: 1 EUR = 3,6380 zł, 1 GBP = 4,9353 zł. – szacuje się, że wysokość środków przeznaczonych na zasiłek adaptacyjny wyniesie 28,2 tys. zł.

Przewiduje się, że w ciągu najbliższych lat liczba nauczycieli kierowanych bądź delegowanych do pracy za granicę w celu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą może wzrosnąć ze względu na pojawiające się sygnały o zainteresowaniu pracą nauczycieli z Polski w innych krajach (Argentyna, Brazylia, kraje UE).

^{*)} Nauczyciele delegowani – dyrektorzy (nauczyciele) wybierani w drodze konkursu organizowanego przez MEN i delegowani do Zespołów Szkół za granicą przez Ministra Edukacji Narodowej. Obecnie Zespołowi Szkół w Warszawie podlega 9 jednostek (Zespołów Szkół) kierowanych przez dyrektorów delegowanych przez MEN. Szkoły mieszczą się w: Antwerpii, Atenach, Berlinie, Brukseli, Londynie, Moskwie, Paryżu, Rzymie, Wiedniu.

Skala zwiększenia środków na realizację przedmiotowych świadczeń możliwa będzie po ocenie potrzeb kadrowych wyżej wymienionego celu.

Przedmiot projektowanych regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. *o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa* (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji Narodowej.

Ocena skutków regulacji.

1. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do zaopiniowania przez następujące związki zawodowe i partnerów społecznych:

- 1) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych (OPZZ),
- 2) Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”,
- 3) Forum Związków Zawodowych,
- 4) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego,
- 5) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”,
- 6) Krajowa Sekcja Oświaty NSZZ „Solidarność 80”,
- 7) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych,
- 8) Business Center Club - Związek Pracodawców.

Ponadto projektowane rozporządzenie zostanie przesłane do zaopiniowania przez:

- 1) Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Warszawie,
- 2) Polonijne Centrum Nauczycielskie w Lublinie,
- 3) Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”,
- 4) Fundację „Semper Polonia”.

2. Podmioty, na które oddziałuje regulacja

Projekt adresowany jest do nauczycieli kierowanych lub delegowanych do pracy za granicą.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych

Wejście w życie rozporządzenia nie powoduje dodatkowych skutków dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Środki finansowe na realizację przedmiotowych świadczeń ujęte zostały w 2008 r. w planie wydatków części 30 budżetu państwa – oświata i wychowanie.

Wysokość środków finansowych przeznaczonych w 2008 r. na świadczenia dla nauczycieli (nauczyciele kierowani i delegowani: razem) wynosi 5 915 150 zł., w tym środki na jednorazowy zasiłek adaptacyjny w wysokości 438 650 zł.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz sytuację i rozwój regionalny

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz sytuację i rozwój regionalny.